

Journal of Social Intervention: Theory and Practice –
2012 – Volume 21, Issue 1, pp. 18–36
URN:NBN:NL:UI:10-1-112790

ISSN: 1876-8830

URL: <http://www.journalsi.org>

Publisher: Igitur publishing, in cooperation
with Utrecht University of Applied Sciences,
Faculty of Society and Law

Copyright: this work has been published under a
Creative Commons Attribution-Noncommercial-No
Derivative Works 3.0 Netherlands License

Dr. Judith Metz is Program director at Youth
Spot.

Correspondence to: School of Social Work and
Law, University of Applied Sciences Amsterdam,
P.O. Box 1015, 1000 BA Amsterdam, + 31 (0)
621156079.

E-mail: j.w.metz@hva.nl

Received: 12 August 2011

Accepted: 14 January 2012

Review Category: Practice

JONGERENWERK ALS WERKPLAATS VOOR PROFESSIONALISERING

JUDITH METZ

ABSTRACT

Partnership approach as alternate professionalization strategy for youth work

In the Netherlands, there is a growing debate on the need for the professionalization of youth work practice. There is a consensus on the necessity and relevance of professionalization. Opinions differ however on the appropriate pathways towards professionalization. Classic professionalization strategies, with a focus on the gathering of scientific experimental evidence, often do not match with the complex and flexible nature of youth work practice. To gain insight in alternative strategies, providers of youth work and study programs in Amsterdam joined forces and set up Youth Spot, a research and practice centre for youth work. This article describes how the centre, youth work organizations, education and researchers cooperate in the professionalization of youth work. On the one hand this article provides insight in youth work's own professionalism and, on the other hand, it offers experiences with an alternate professionalization strategy.

Keywords

Youth work, professionalization, social work research, bridging the gap between research and practice

SAMENVATTING**Jongerenwerk als werkplaats voor professionalisering**

Dit artikel beschrijft hoe opleidingen, welzijnsorganisaties en onderzoekers samenwerken in de professionalisering van het jongerenwerk tegen de achtergrond van het debat over professionalisering van de sociaal agogische beroepen. Het probleem met klassieke professionaliseringstrategieën, met wetenschappelijke experimentele kennis als norm, is dat zij niet altijd goed aansluiten bij de complexiteit en flexibiliteit van de uitvoeringspraktijk. Vraag is: wat dan wel? In Amsterdam richten opleidingen en werkveld in 2008 Youth Spot op, het onderzoek- en praktijkcentrum voor jongerenwerk, met als doel om gezamenlijk te werken aan de profilering, professionalisering en praktijkontwikkeling van het jongerenwerk. Dit artikel belicht de aanleiding voor het ontstaan van Youth Spot, de structuur van de samenwerking, de ervaringen met de wijze van samen werken en de meerwaarde voor de professionalisering van het grootstedelijk jongerenwerk. Daarmee biedt dit artikel enerzijds een kijkje in de keuken van het (groot)stedelijke jongerenwerk en anderzijds biedt zij inzicht in ervaringen met alternatieve professionalisering strategieën.

Trefwoorden

Jongerenwerk, professionalisering, kennisontwikkeling in de driehoek praktijk – wetenschap – onderwijs, onderzoekswerkplaatsen

ACKNOWLEDGEMENTS

Dit artikel is geschreven in opdracht van het Nederlands Jeugdinstituut als bijdrage aan het dossier professionalisering.

INLEIDING

Terwijl binnen de sociaal agogische beroepen een vurig debat woedt over de generalistische professional, worstelt het (groot) stedelijke jongerenwerk in Nederland met haar separate

JONGERENWERK ALS WERKPLAATS VOOR PROFESSIONALISERING

professionalisering. Op het platteland en in Vlaanderen wordt het jeugdwerk grotendeels uitgevoerd door vrijwilligers. Professionalisering staat voor een proces van arbeidsdeling die kenmerkend is voor moderne samenlevingen (Van Houten, 2008) en heeft een tweeledige betekenis. Het betreft zowel het tot een professie maken van een beroep als het verbeteren van de kwaliteit van de beroepsuitoefening (Van Dam & Zwikker, 2008). De geschiedenis van het jongerenwerk maakt zichtbaar dat de professionalisering moeizaam verloopt omdat de binnen de brede noemer van sociaal werk ontwikkelde kennis, theorieën en vaardigheden onvoldoende aansluiten bij de specifieke vragen van de (groot)stedelijke jongerenwerkpraktijk (Metz, 2011a; Metz, te verschijnen). Dit doet vermoeden dat specifieke aandacht voor het jongerenwerk als beroep noodzakelijk is, om de kwaliteit van deze werksoort te verbeteren.

Eind jaren negentig van de vorige eeuw komt in Nederland de professionalisering van het jongerenwerk voor het eerst vol op de agenda te staan. De oorzaak daarvan is meervoudig. Er komen nauwelijks nieuwe jongerenwerkers van het mbo en hbo af omdat de opleidingen eind jaren tachtig hebben besloten specifieke jongerenwerkopleidingen op te heffen en alleen nog brede, algemene welzijnsopleidingen aan te bieden (Fabri, 2009). Daarnaast is de waardering voor het jongerenwerk laag, nieuwe generaties sociale professionals gaan liever aan de slag in verwante beroepen zoals de jeugdzorg, maatschappelijk werk en de sport dan in het jongerenwerk zelf (Noorda, Van Schijndel, & Spies, 2002; Spierings & Steketee, 2004). Ook in de dagelijkse uitvoering van het werk verkeert het jongerenwerk in een lastige situatie. Enerzijds worden er aan jongerenwerkers hoge eisen gesteld terwijl zij anderzijds over onvoldoende kwaliteit en kwantiteit beschikken om aan al deze voorwaarden te voldoen (Van Griensven & Smeets, 2003; Spierings & Steketee, 2004). Tenslotte is de relatie tussen het jongerenwerk en de gemeente vertroebeld geraakt. Onder invloed van het New Public Management (NPM) willen gemeenten meer grip op de inzet en meer zicht op de effectiviteit van het jongerenwerk. Jongerenwerkers hebben last van het ontbreken van een heldere visie op het jeugdbeleid en gebrekkige regievoering van de kant van gemeenten. Ook zijn veel gemeenten slechts beperkt bereid om het jongerenwerk te subsidiëren (Van Ginkel, Veenbaas, & Noorda, 2006).

Om het jongerenwerk te professionaliseren en te profileren, start het NIZW in 2004 met het Landelijk Ontwikkelingsproject Jongerenwerk, Innovatie en kwaliteitsverbetering (LOJIK). Concrete resultaten van LOJIK zijn het starten van opleidingen jongerenwerk op mbo niveau (Fabri, 2009), een onderzoek naar de wijze waarop jongerenwerkers hun vak bijhouden (Fabri, 2007), het door het hele land bestaan van kwaliteitscirkels waarin jongerenwerkers samen komen om uit te wisselen en voeding te leveren voor methodiekontwikkeling en tenslotte het verschijnen van de publicatie *Jongerenwerk stand van zaken en perspectief* (Van Ginkel *et al.*, 2006; LOJIK 2004, 2005). Daarnaast wordt er vanuit LOJIK een krachtige lobby gevoerd voor het jongerenwerk.

Dit resulteert reeds in 2004 tot de oprichting van een eigen beroepsvereniging voor jongerenwerk BV Jong en het verschijnen van een competentieprofiel van de jongerenwerker in 2008 (Van Dam & Zwikker, 2008).

Terwijl het jongerenwerk werk maakt van haar professionalisering, nemen de eisen aan professionalisering toe. In de jeugdzorg is er een ontwikkeling gaande naar Evidence Based Practice (EBP). Binnen het jongerenwerk leidt dit tot een debat over *welke vorm* van professionalisering het meest recht doet aan de eigenheid van het jongerenwerk. Spierts (2005) wijst erop dat de diversiteit aan verschijningsvormen en praktijken van de het sociaal-culturele professies, die overigens noodzakelijk zijn om de dynamiek van samenleving enerzijds en doelgroepen van de professies anderzijds te blijven volgen, op gespannen voet staan met een "omvattende professionaliseringstrategie". Tegelijkertijd kan het jongerenwerk de beweging naar EBP niet negeren. Europese wetgeving biedt gemeenten de mogelijkheid om subsidierelaties te verbreken en de uitvoering van maatschappelijke dienstverlening over te laten aan de markt. Onder druk van (dreigen met) aanbesteding en dus potentieel verlies van de opdracht, dwingen gemeenten maatschappelijke organisaties om hun bedrijfsvoering en dienstverlening te wijzigen (Metz, 2011b).

Het (groot)stedelijke jongerenwerk staat voor een complexe opdracht. Hoe te werken aan de professionalisering op zodanige wijze dat het enerzijds handreikingen biedt voor haar specifieke uitvoeringspraktijk en anderzijds een antwoord vormt op de hedendaagse eisen van EBP? In dit artikel beschrijf ik hoe in Amsterdam, opleidingen en aanbieders van jongerenwerk de handen ineen slaan om samen te werken in de professionalisering van het jongerenwerk. Daartoe ga ik in op de aanleiding voor het ontstaan van Youth Spot, het onderzoek en praktijkcentrum van jongerenwerk in Amsterdam, de structuur van de samenwerking, de ervaringen met de wijze van samenwerking en de meerwaarde voor de professionalisering van het grootstedelijk jongerenwerk. De beschrijving is gebaseerd op het bedrijfsplan 2008–2010, de zelfevaluatie en het onderzoek en praktijkprogramma 2011–2013, aangevuld met enkele projectplannen en publicaties. De worsteling van het grootstedelijk jongerenwerk met haar professionalisering staat niet op zich. Binnen de sociaal agogische beroepen woedt sinds jaren een debat over professionalisering. Om de strategie en werkwijze van de Amsterdamse jongerenwerkpraktijk goed te begrijpen, start dit artikel met het beknopt op een rij zetten van enkele belangrijke inzichten over de professionalisering van de sociaal agogische beroepen. Hierbij pretendeer ik geenszins volledig te zijn in de weergave van de rijkdom aan theorieontwikkeling. De aangehaalde literatuur dient ter verheldering van de in Amsterdam gemaakte keuzen en ervaringen. Dit artikel biedt daarmee enerzijds een kijkje in de keuken van het grootstedelijk jongerenwerk en anderzijds inzicht in ervaringen met alternatieve professionalisering strategieën.

BRUGGEN TUSSEN PRAKTIJK EN WETENSCHAP

Volgens de klassieke professionaliseringstheorie is het beschikken over een wetenschappelijk kennisdomein noodzakelijk voor inhoudelijke beroepsontwikkeling (Carr-Saunders & Wilson, 1933; Freidson, 2001; Van Houten, 2008). Wetenschappelijk onderzoek waarborgt de kwaliteit van de ontwikkelde kennis en fungeert daarmee als een belangrijke kwaliteitsnorm voor de beroepspraktijk. Binnen het jongerenwerk wordt de noodzaak van een eigen kennisdomein breed gedragen (Fabri, 2009). Zo willen jongerenwerkers terugkoppeling over de impact van hun handelen. Aanbieders hebben behoefte aan inzicht in de (on)mogelijkheden van hun aanbod en handvatten om hun producten door te ontwikkelen. Opleidingen hebben kennis nodig over jongeren en methodieken om de toekomstige jongerenwerkers goed op te kunnen leiden. Dit betekent dat er zowel binnen klassieke professionaliseringstheorie als binnen het jongerenwerk overeenstemming bestaat over het belang van kennisontwikkeling voor enerzijds de kwaliteit van de beroepsuitoefening en anderzijds de verdere ontwikkeling van het beroep.

Wel bestaat er binnen de jongerenwerkpraktijk twijfel over de wenselijkheid van *wetenschappelijk* onderzoek. Voor de jongerenwerkpraktijk is wetenschappelijk onderzoek synoniem aan experimenteel effectonderzoek, hetgeen op gespannen voet staat met het complexe en flexibele karakter van het jongerenwerk (Rensen, Kooij, Booijsink, Van der Zwet, & Verduin, 2009; Van Yperen & Veerman, 2008). Ook lijkt wetenschappelijk onderzoek moeilijk te combineren met de ervaringskennis die een belangrijke rol speelt in de beroepsuitoefening van het jongerenwerk (Steyeaert, Van den Biggelaar, & Peels, 2008). Hiermee is het voor het (groot)stedelijk jongerenwerk de vraag welk type kennis nodig is voor een eigen kennisdomein. De vrees bestaat dat het werken met wetenschappelijke kennis de reeds bestaande praktijkkennis declassificeert en dat het statische en eendimensionale karakter van het noodzakelijk veronderstelde effectonderzoek onverenigbaar is met de complexiteit en flexibiliteit van de sociaal agogische beroepen. In de inleiding van dit artikel werd bovendien zichtbaar dat het voor de professionalisering van het jongerenwerk noodzakelijk is dat de ontwikkelde kennis, theorieën en vaardigheden aansluiten bij de specifieke vragen van de (groot)stedelijke jongerenwerkpraktijk. Binnen de (groot)stedelijke jongerenwerkpraktijk bestaan er spanningen tussen praktijk en wetenschap. Is er ervaring met het leggen van verbindingen tussen deze twee polen?

Van Yperen en Veerman (2008) hebben de *Effectladder* ontwikkeld voor de jeugdzorg in de poging om de praktijkkennis van professionals te behouden binnen de beweging naar EBP. Net als in het jongerenwerk is in de jeugdzorg de meeste beschikbare kennis niet wetenschappelijk onderbouwd terwijl deze inzichten wel relevant zijn voor de uitvoeringspraktijk. De Effectladder hoopt uitkomst te bieden door beschikbare kennis te ordenen naar bewijskracht. Dit betekent dat kennis niet wordt afgewezen als zij onvoldoende wetenschappelijk is, maar wordt beoordeeld op basis van

Soort effect	Omschrijving	Soorten onderzoek
4. Werkzaam	Als 1 t/m 3, maar nu is er evidentie dat positieve uitkomsten veroorzaakt worden door de interventie en is er zicht op de werkzame ingrediënten.	• Experimenteel onderzoek • Herhaalde case studies (N=1 designs)
3. Doeltreffend	Als 1 en 2, maar nu kan empirisch worden aangetoond dat de gestelde doelen zijn bereikt, problemen afgenomen en competenties toegenomen, en cliënten tevreden zijn.	• Quasi-experimenteel onderzoek • Veranderingstheoretisch onderzoek • Normgerelateerd onderzoek
2. Veelbelovend	Als 1, maar nu is er tevens een acceptabele interventietheorie die duidelijk maakt hoe de problemen van de doelgroep zijn ontstaan waarom de interventie de beoogde uitkomsten zal bereiken.	• Meta-analyse • Literatuurstudie • Kennisontlokkend onderzoek
1. Potentieel	De kernelementen van een interventie (doelgroep, interventie, uitkomsten) en de personele, organisatorische en materiële randvoorwaarden zijn duidelijk en begrijpelijk beschreven	• Descriptief onderzoek • Observationeel onderzoek • Documentanalyse • Interviews

Figuur 1: De Effectladder (Van Yperen & Veerman, 2008, p.25).

haar geldingskracht. Hierbij zetten Van Yperen en Veerman tevens op rij welke soorten onderzoek passend zijn voor het bijbehorende niveau van bewijskracht. Figuur 1 vat de Effectladder samen. Met de ordening naar bewijskracht reikt de Effectladder mogelijkheden aan om de kloof tussen wetenschap en praktijk te overbruggen. Dat doet zij op drie manieren. Ten eerste biedt zij handvatten om reeds bestaande praktijkkennis te waarderen vanuit het perspectief van kenniskwaliteit. Hiermee wordt het mogelijk om bestaande praktijkkennis te behouden voor EBP. Ten tweede maakt de Effectladder zichtbaar dat diverse vormen van onderzoek de mogelijkheid bieden om werkwijzen wetenschappelijk te onderbouwen. Het experimentele effectonderzoek is één daarvan. Alternatieven zijn documentanalyse, literatuuronderzoek, cliënttevredenheidsonderzoek en de case studie. Dit betekent dat het jongerenwerk niet afhankelijk hoeft te zijn van klassiek effectonderzoek dat op gespannen voet staat met de complexiteit en flexibiliteit van de uitvoeringspraktijk. Ten derde wijst de Effectladder op een strategie om aanwezige praktijkkennis te ontsluiten: namelijk door te beschrijven wat er in de uitvoeringspraktijk gebeurt (het maken van een praktijkbeschrijving).

Wat is er bekend over de aard van de kennis die wel aanwezig is over en binnen het jongerenwerk? Kenmerkend voor het kennisdomein van het jongerenwerk is dat die, net als voor de andere sociaal agogische beroepen grotendeels impliciet is (Spierts, 2005). Impliciete kennis ofwel *tacit knowledge* houdt in dat de kennis voor de professionals zelf zo vanzelfsprekend is dat zij zich er niet meer bewust van zijn dat zij over deze kennis beschikken (Polanyi, 1966). Het gevolg kan zijn dat als de professional gevraagd wordt naar het waarom van zijn of haar handelen, de professional antwoordt: "ik doe gewoon mijn ding". Veel professionals zijn zich niet bewust van het gegeven dat datgene wat voor hen automatisch onderdeel is van hun professionele handelen, zij zich eigen hebben gemaakt via opleiding, ervaring en intuïtie. Dit in tegenstelling tot de academische inzichten uit de technisch rationele professionaliteit (Van den Berselaar, 2004). Hoewel de mate van implicietheid van kennis niets zegt over de kwaliteit van de kennis, vormt het impliciete karakter van de *body of knowledge* van het jongerenwerk wel een knelpunt voor verdere professionalisering. Impliciete kennis is moeilijk deelbaar met anderen, en daardoor lastig om verder te ontwikkelen, te controleren en over te dragen (Kwakman, 2003).

Zonder uitspraken te doen over de noodzaak van *academische* kennisontwikkeling, onderschrijft het concept *tacit knowledge* wel het belang van gedeelde en expliciete kennisontwikkeling waarbij het bovendien de aandacht vestigt op de kwaliteit van de ontwikkelde kennis. Uitgaande van de Effectladder, is een manier om de aanwezige praktijkkennis te ontsluiten het beschrijven van wat er gebeurt. Het perspectief van *tacit knowledge* doet beseffen dat het maken van praktijkbeschrijvingen alleen inzicht biedt in het handelen van de jongerenwerkers en de eventuele reacties daarop. Wat ontbreekt is het inzichtelijk maken van de afwegingen die jongerenwerkers maken voordat zij tot handelen overgaan. Zijn er manieren om de *tacit knowledge* van jongerenwerkers te expliciteren? En bij voorkeur collectief zodat de individuele kennis ontstegen wordt, en toegewerkt wordt naar meer gefundeerde kennis?

Het impliciete kennisdomein van het jongerenwerk kan worden ontsloten met het idee van de *reflective practitioner* van Donald Schön (1983). Op zoek naar een methode die zichtbaar maakt wat professionals praktisch doen, komt Schön tot de conclusie dat het grijpen van de reflectie in het handelen ("reflection-in-action"), het meest inzicht geeft in het handelen van die professionals. Door te reflecteren op het eigen handelen en op de strategieën, theorieën en onderliggende normen die in dat handelen besloten liggen, wordt impliciete kennis gearticuleerd (Schön, 1983). Voor de impliciete *body of knowledge* van het jongerenwerk betekent het gedachtegoed van Schön dat die impliciete, praktijkkennis ontsloten kan worden als er een manier wordt gevonden om jongerenwerkers uit te nodigen tot reflectie op hun handelen, en die reflectie vast te leggen en te analyseren.

De vorming van een *Community of Practice (CoP)* wordt vaak genoemd als strategie voor het ontsluiten van de praktijkkennis van sociale professionals. De CoP is een levende gemeenschap

van professionals die kennis signaleren, delen en verder ontwikkelen. Het kenmerkende van de CoP in vergelijking met een netwerk is dat de basis van een CoP bestaat uit het uitwisselen en ontwikkelen van kennis, terwijl binnen een netwerk de aard en inhoud van relaties divers zijn. Het verschil met een projectteam of een afdeling is dat daar een formele arbeids- of prestatierelatie aan ten grondslag ligt terwijl het lidmaatschap van een CoP alleen bepaald wordt door de praktische deelname aan de gemeenschap (Wenger, 1998). Het nadeel van een CoP is dat die soms gesloten is waardoor de ontwikkelde kennis niet wordt uitgewisseld met professionals binnen of buiten de organisatie en de winst van het collectieve leren beperkt blijft (Spierts, 2005).

Met de Effectladder, Reflective practitioner en de CoP zijn er diverse handreikingen beschikbaar om bestaande praktijkkennis van het jongerenwerk te ontsluiten en te behouden in de beweging naar wetenschappelijke kennisontwikkeling. Biedt dit voldoende antwoord op die andere, diepgewortelde zorg van het jongerenwerk dat ontwikkelde wetenschappelijke kennis onvoldoende aansluit bij de vragen en dilemma's vanuit de jongerenwerkpraktijk en daardoor niet bijdraagt aan haar beroepsuitoefening?

De in de Groot Britannië ontwikkelde *partnership approach* vormt een benadering die het mogelijk maakt om met onderzoek aan te sluiten bij de vragen van de praktijk. Het hedendaagse sociaal werk in Groot Britannië heeft als uitgangspunt dat de cliënt een actieve rol speelt in de sociale dienstverlening, in plaats van dat de cliënt een passieve ontvanger is. De Britse hoogleraar *Social Work* Peter Marsh heeft dit idee vertaald naar een benadering voor praktijkgerichte onderzoek in de sociale sector. In de *partnership approach* vormen onderzoekers en professionals uit de onderzoekspraktijk samen een team dat verantwoordelijk is voor de formulering van de vraagstelling, de materiaalverzameling, de analyse en de uiteindelijke resultaten (Gilovich, 1993; Marsh & Fisher, 2005; Marsh, 2007). Dit betekent dat de praktijk een zware stem heeft in de agendasetting van het onderzoek waarmee de kans veel groter is dat het uitgevoerde onderzoek ook daadwerkelijk aansluit bij de vragen vanuit de praktijk. Door ook in de materiaalverzameling en analyse samen te werken, kan ervoor worden gezorgd dat de gemaakte afwegingen en interpretaties aansluiten bij de dynamiek en dilemma's van de uitvoeringspraktijk. Tenslotte profiteert de uitvoeringspraktijk door de nauwe samenwerking direct van de inzichten en de analytische vaardigheden van de onderzoekers. Zij kunnen bijvoorbeeld helpen om enerzijds te achterhalen wat eigenlijk al bekend is en anderzijds onderscheid te maken tussen inzicht en de waan van de dag. De meerwaarde voor de onderzoekers is dat zij direct toegang tot de in de praktijk aanwezige kennis, ervaringen en vragen hebben.

WERKPLAATS IN PROFESSIONALISERING¹

Youth Spot is het onderzoek- en praktijkcentrum voor jongerenwerk in Amsterdam en staat voor praktijkontwikkeling, professionalisering en profilering van het jongerenwerk. Via

JONGERENWERK ALS WERKPLAATS VOOR PROFESSIONALISERING

onderzoekswerkplaatsen waarin jongerenwerkers, studenten, docenten en onderzoekers samenwerken werkt Youth Spot aan kennisontwikkeling. Door de onderzoeksresultaten breed toegankelijk te maken via ateliers, workshops, trainingen, boeken en artikelen werkt Youth Spot aan de profilering en praktijkontwikkeling van het jongerenwerk. Youth Spot is een samenwerkingsverband van Combiwel, IJsterk, Roc ASA, Dock, Streetcornerwork, Roc van Amsterdam en Hogeschool van Amsterdam.

Aanleiding voor de vorming van Youth Spot zijn de roerige tijden in het Amsterdamse jongerenwerk rond de millenniumwisseling. Om een kwaliteitsslag van het brede welzijnswerk (inclusief het jongerenwerk) mogelijk te maken starten de Amsterdamse stadsdelen tussen 2005 en 2008 met het aanbesteden van het jongerenwerk (Abdallah, Boer, Sinke, Sonneveld, & Spierts, 2010). Vijf jaar na de start van het aanbesteden hebben vier van de oorspronkelijke veertien Amsterdamse stadsdelen, dezelfde jongerenwerk aanbieder als daarvoor. De helft van de stadsdelen wisselen in deze periode twee keer van aanbieder. Twee stadsdelen wisselen in de genoemde periode zelfs drie keer van aanbieder.² Hoewel het lukt om binnen het jongerenwerk een alertheid te creëren voor overheidssturing en resultaatverantwoording, blijft de gewenste kwaliteitsverbetering uit. Er ontstaat concurrentie tussen de jongerenwerkaanbieders, er is verlies aan continuïteit, nieuwe aanbieders zijn niet altijd berekend op hun taken, het aanbesteden kost veel menskracht en de relatie tussen opdrachtgever en opdrachtnemer raakt verzuurd (Abdallah *et al.*, 2010).

Youth Spot is opgezet met als doel een impuls te geven aan het methodisch werken, de visieontwikkeling, de identiteitsvorming en de uitstraling van het jongerenwerk in Amsterdam.

Youth Spot heeft daartoe drie functies: onderzoek (kennisontwikkeling), uitwisseling en programmering.³

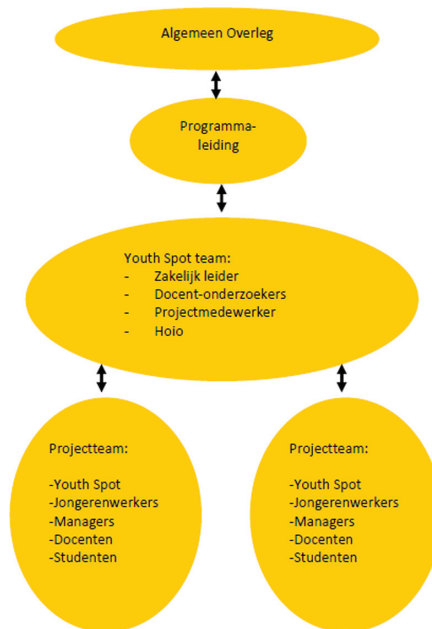
Bij de verschillende jongerenwerkaanbieders en opleidingen sociaal cultureel werk ontstaat de behoefte om gezamenlijk te werken aan de professionalisering van het jongerenwerk. Het Stedelijk Jongerenwerk Amsterdam (SJA) en de Hogeschool van Amsterdam (HvA) werken al enige jaren samen. De toekenning van Europese subsidie voor het project Catch the coach-to-be (CC2B) biedt de mogelijkheid om het SJA-HvA initiatief om te vormen tot een groter samenwerkingsverband. Inzet van CC2B is het opleiden van "risicjongeren" tot straatwise jongerenwerkers. Als het CC2B-project in 2007 afloopt, besluiten de betrokken organisaties (m.u.v. Dynamo) om Youth Spot als zelfstandige organisatie voort te zetten. Met ingang van 2008 heeft Youth Spot haar huidige vorm als het onderzoeks- en praktijkcentrum voor jongerenwerk in Amsterdam.

Op welke manier heeft Youth Spot vorm gegeven aan haar drie functies, kennisontwikkeling, uitwisseling en programmering? De functie kennisontwikkeling heeft zich ontwikkeld tot de kerntaak van Youth Spot. Steeds opnieuw blijkt dat leemte in kennis de bottleneck vormt voor

praktijkontwikkeling van het jongerenwerk (Metz 2011a; Metz, te verschijnen). In de periode 2008–2010 zijn daarvoor vier vormen ontwikkeld. Ten eerste zijn er de verkenningen (kortlopend onderzoek) uitgevoerd door studenten om in beeld te brengen wat nieuwe ontwikkelingen voor de Amsterdamse jongerenwerk praktijk betekenen. Ten tweede is er het project Portfolio jongerenwerk, waarmee jaarlijks op basis van praktijkbeschrijvingen een methodiekbeschrijving wordt gemaakt van één jongerenwerkactiviteit. De Inloop en Ambulant jongerenwerk zijn reeds onderwerp van onderzoek geweest. Voor komend studiejaar staan Individuele trajecten op het programma. Ten derde is er het meerjarige onderzoeksprogramma Raak Pro Talentontwikkeling bij risicjongeren, een samenwerking van Youth Spot met Avans Hogeschool, Universiteit van Amsterdam, Nederlands Jeugdinstuut en werkveldpartners in Brabant. Inzet van dit programma Talentontwikkeling is om in bestaande jongerenwerkpraktijken de werking van talentontwikkeling inzichtelijk en overdraagbaar te maken. De slag naar wetenschappelijke kennisontwikkeling tracht Youth Spot op drie manieren te realiseren. Met het Portfolio jongerenwerk wordt de methodiekontwikkeling meer gefundeerd door een praktijkbeschrijving te combineren met diepte-interviews over het methodisch handelen, via literatuuronderzoek aan te sluiten bij reeds bestaande theorievorming en met vragenlijstonderzoek onder jongeren inzicht te bieden in de resultaten. Binnen Raak Pro Talentontwikkeling zijn drie mensen aan het promoveren waardoor de kwaliteit van het onderzoek geborgd wordt in proefschriften en en passant drie academici zich specialiseren in het jongerenwerk. Tenslotte zoekt Youth Spot aansluiting bij de databanken van Movisie en het NJi.

Uitwisseling heeft primair gestalte gekregen doordat alle Youth Spot projecten plaatsvinden in samenwerking met de jongerenwerkpraktijk en de opleidingen. Hiertoe wordt per project een passende vorm van samenwerking gezocht. Zo wordt in het Portfolio jongerenwerk de materiaalverzameling door studenten verricht en worden de onderzoeksopzet, de analyse en de resultaten op diverse momenten besproken met jongerenwerkers en hun management. In Raak Pro Talentontwikkeling vindt het onderzoek voor een groot deel plaats in onderzoekswerkplaatsen waarin jongerenwerkers, docenten en studenten samenwerken onder leiding van de promovendi. Omdat het aantal personen dat kan deelnemen aan een project noodgedwongen beperkt is, werkt Youth Spot daarnaast met andere vormen van uitwisseling. Er is de actieve uitwisseling in de vorm van atelierbijeenkomsten en conferenties waar jongerenwerkers en andere belanghebbenden kennis kunnen komen halen, en omgekeerd gevraagd wordt hun kennis in te brengen. Passieve uitwisseling vindt plaats door het publiceren van artikelen in tijdschriften, de publicatie van boeken, via de nieuwsbrief en via de Youth Spot webpagina op de website van de Hogeschool van Amsterdam.

De functie programmeren is door voortschrijdend inzicht niet tot ontwikkeling gekomen. Met programmeren wordt bedoeld het vertalen van signalen uit de praktijk van het jongerenwerk

Figuur 2: Organogram Youth Spot.

naar het beleid van met name de gemeente Amsterdam. De afgelopen jaren is er zowel binnen het lokale bestuur als binnen maatschappelijke organisaties meer inzicht ontstaan in een heldere rolverdeling tussen overheid en het werkveld (Abdallah *et al.*, 2010; Metz 2011b). Conclusie is dat het aan de politiek is om een afweging te maken waaraan zij de publieke middelen besteedt. Voor Youth Spot betekent dit dat zij geen taak heeft in de beleidsprogrammering. Wel kan Youth Spot vanuit haar deskundigheid input leveren voor het maken van beleid.

Wenselijk is dat Youth Spot op operationeel niveau zelfstandig kan functioneren binnen een optimale inbedding in het veld. Het eerste veronderstelt ruimte voor creativiteit en innovatie, het tweede een continue sturing en de levering van betaalbare en laagdrempelige diensten door Youth Spot aan een grote diversiteit van gebruikers. Op die manier kan Youth Spot zowel slagvaardig zijn, als een gemeenschappelijke infrastructuur bieden aan al haar deelnemers, met een inspirerende balans tussen afname en inbreng van diensten.

Tenslotte de ervaringen van Youth Spot met het samen werken aan de professionalisering van het jongerenwerk. In de evaluatie van de eerste drie jaar is Youth Spot positief over de productieve samenwerking tussen de verschillende partijen, het serieus nemen van de jongerenwerkpraktijk, de relatieve actualiteit van de onderzoekagenda en de recente kwaliteitsimpuls in de kennisontwikkeling. De gecombineerde sturing via het Algemeen Overleg en een programmaleider, gepositioneerd bij het Kenniscentrum Domein Maatschappij en Recht van de Hogeschool van Amsterdam is een prettige combinatie. Het Algemeen Overleg garandeert de inbedding in de Amsterdamse jongerenpraktijk en terwijl de programmaleiding voldoende ruimte biedt voor voldoende kritisch vermogen, creativiteit en innovatie. Na drie jaar samenwerking beëindigen drie partners hun lidmaatschap van Youth Spot. Voor twee van de drie zijn bezuinigingen en het verliezen van aanbestedingen daar reden voor. Het wegvallen van vaste samenwerkingspartners is in combinatie met de belangstelling voor Youth Spot van andere jongerenwerkaanbieders in Amsterdam reden om Youth Spot open te stellen voor nieuwe partners. Een verbeterpunt is de aandacht voor de overdracht van de ontwikkelde kennis naar de uitvoeringspraktijk. Vanzelfsprekend is de daadwerkelijke implementatie aan de aanbieders en de opleidingen zelf. Youth Spot kan wel meer doen om hen daarin te ondersteunen. Bijvoorbeeld door standaard naast publicaties ook een trainingsaanbod te ontwikkelen of speciale deskundigheidsbevordering voor docenten jongerenwerk te organiseren. Aan de hand van een voorbeeld worden in de volgende paragraaf de ervaringen van Youth Spot geïllustreerd.

DIALOOGPROJECT JONGERENWERK EN HOMOSEKSUALITEIT

Het thema jongerenwerk en homoseksualiteit komt op de agenda van Youth Spot als uit onderzoek blijkt dat verdachten van fysiek geweld tegen homoseksuelen met name jongens zijn in de leeftijd van 17 tot 25 jaar. De hoofdoorzaak van het geweld ligt in de opvattingen en emoties van de daders over mannelijkheid en seksualiteit (Buijs, 2008). Het gegeven dat jongeren een grote rol spelen in homogeweld is voor Youth Spot reden om aan studenten van de opleiding CMV de opdracht te geven om een atelierbijeenkomst te organiseren met als titel "Jongerenwerk en homovijandigheid". Atelierbijeenkomsten van Youth Spot hebben een vaste structuur. Het begint met een presentatie van de bevindingen aan de jongerenwerkers, dit biedt jongerenwerkers de gelegenheid om nieuwe kennis op te doen. Vervolgens gaan de jongerenwerkers met elkaar in gesprek over wat dit betekent voor hun praktijk. Jongerenwerkers kunnen zo reflecteren over de implicaties voor hun werk. Op haar beurt leert Youth Spot hoe de kwestie ligt in de jongerenwerkpraktijk en of er vragen resteren.

JONGERENWERK ALS WERKPLAATS VOOR PROFESSIONALISERING

Het atelier *Jongerenwerk en homovijandigheid* opent met een drietal korte inleidingen. Na de pauze gaan jongerenwerkers met elkaar en met deskundigen in debat over wat het jongerenwerk kan bijdragen aan het tegengaan van homovijandigheid bij jongeren. Uitkomst van het atelier is dat het mogelijk is om homoseksualiteit binnen het jongerenwerk beter bespreekbaar te maken om zo een bijdrage te leveren aan het doen afnemen van (verbaal) geweld van jongeren richting homoseksuelen. Vooral de in 2005 in Rotterdam ontwikkelde dialoogmethodiek lijkt een veelbelovende aanpak hiervoor.

De Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente Amsterdam neemt de conclusie van het atelier over en geeft Youth Spot de opdracht om de Rotterdamse dialoogmethodiek te vertalen naar de Amsterdamse situatie en in een viertal pilots de methodiek toe te passen, kritisch te onderzoeken en te beschrijven. In 2009 voert Youth Spot deze opdracht uit. De samenwerking met de jongerenwerkpraktijk en opleidingen jongerenwerk krijgt gestalte doordat de jongerenwerkers in de pilots getraind en bevroegd worden op hun ervaringen met de training. Docenten van de hogeschool spelen een rol in zowel de uitvoering van de training als het monitoren van de training. Doordat er gebruik kan worden gemaakt van een reeds bestaand instrumentarium is de rol van kennisontwikkeling in dit project beperkt. Wel monitort Youth Spot het verloop van de pilots. Dat doet zij door van ieder traject enkele bijeenkomsten te observeren en aanvullende interviews te houden met trainers, gesprekspartners van het COC en jongerenwerkers. Concreet resultaat van dit project is dat vijftig Amsterdamse jongerenwerkers het Dialoogtraject hebben gevolgd en de methodiekb beschrijving *Jongerenwerk en homoseksualiteit* (De Boer, Sonneveld, Abdallah, Heshmat Manesh, & Bos, 2009). Inzet van het Dialoogproject is het toerusten van het jongerenwerk in de omgang met homovijandigheid. De evaluatie van het project, geeft tevens inzicht in het proces van professionalisering van het jongerenwerk. De monitoring wijst uit dat het effect an sich

veelbelovend is. In bijna alle pilots bestond aanvankelijk een meer of minder afwerende houding ten opzichte van homoseksualiteit die overal heeft plaats gemaakt voor begrip onder de deelnemers en een grotere ontvankelijkheid voor het probleem van de homovijandigheid. Tegelijkertijd is een waarschuwing op zijn plaats: het praktische effect moet nog blijken. Dat jongerenwerkers meer begrip voor het probleem hebben gekregen, betekent nog niet automatisch dat ook jongeren zich anders zullen gedragen. Daarvoor is het noodzakelijk dat de dialoog wordt voortgezet tussen jongerenwerkers en jongeren en tussen jongeren onderling. Of dat daadwerkelijk gebeurt, moet nog worden onderzocht. Ook biedt de dialoogmethodiek geen praktische tools die jongerenwerkers in de uitoefening van hun vak kunnen gebruiken om op hun beurt homoseksualiteit bespreekbaar te maken. Om jongerenwerkers te ondersteunen in hun dagelijkse werk daadwerkelijk aandacht te besteden aan homovijandigheid is het nodig dat vanuit het management gestuurd wordt op aandacht voor tolerantie ten aanzien van seksuele diversiteit. Om de werking definitief te verankeren is het tenslotte nodig om dat de hogere en middelbare beroepsopleidingen in hun reguliere curriculum meer aandacht besteden aan seksuele diversiteit (De Boer *et al.*, 2009). Het relatieve succes van het project en het voortduren van homogeweld is reden voor Youth Spot om samen met homobelangenorganisaties, opleidingen, jongerenwerkaanbieders en Gemeente Amsterdam het dialoogproject een vervolg te willen geven waarin voortbordurend op eerdere ervaringen, de nadruk komt te liggen op verankering in de uitvoering van het jongerenwerk en de (jongerenwerk) opleidingen. Met het beoogde vervolgproject, getiteld "Homoseksualiteit verankerd", zal in januari 2012 een start worden gemaakt.

LESSEN IN PROFESSIONALISERING

In dit artikel heb ik uitgewerkt hoe binnen Youth Spot, het Amsterdamse onderzoek en praktijkcentrum voor jongerenwerk, opleidingen en aanbieders samenwerken aan de professionalisering van het jongerenwerk. Hoe zijn de aanpak en ervaringen van Youth Spot te begrijpen vanuit het debat over de professionalisering van de sociaal agogische beroepen? En, wat leert het over de mogelijkheden om te werken aan de professionalisering van het (groot)stedelijke jongerenwerk op zodanige wijze dat het enerzijds handreikingen biedt voor haar specifieke uitvoeringspraktijk en anderzijds een antwoord vormt op de hedendaagse eisen van EBP? Twee thema's springen in het oog, de partnership approach en de rol van kennisontwikkeling. Youth Spot is opgericht door aanbieders en opleidingen jongerenwerk om weerwoord te geven aan de aanbesteding van het welzijnswerk. Met het starten van de samenwerking nemen de jongerenwerkaanbieders en opleidingen de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van hun vakgebied in eigen hand. Youth Spot is daarmee een voorbeeld van bottom-up professionalisering.

JONGERENWERK ALS WERKPLAATS VOOR PROFESSIONALISERING

De samenwerking binnen Youth Spot kan worden gekarakteriseerd als de partnership approach in de driehoek van beroepenveld, onderwijs en wetenschap. Praktisch krijgt het partnerschap op vier manieren vorm.

- (1) Partners zorgen gezamenlijk voor de financiering van de basisinfrastructuur
- (2) Partners bepalen gezamenlijk zowel het meerjarige onderzoek & praktijkprogramma als de jaarlijkse werkplannen
- (3) Projecten krijgen inhoud en vorm in wisselwerking met de praktijk. De wijze waarop binnen Youth Spot de aandacht voor tolerantie voor seksuele diversiteit vorm krijgt illustreert dat.
- (4) Tenslotte wordt het onderzoek uitgevoerd in onderzoekswerkplaatsen waarin studenten, jongerenwerkers, docenten en onderzoekers samenwerken.

De meerwaarde van de partnershipapproach voor de professionalisering ligt in het creëren van voldoende massa en de wortelen van de professionalisering in de praktijk van het jongerenwerk. De massa is van belang voor het vinden van voldoende financiering en het waarborgen van de kwaliteit van de kennisontwikkeling. Kennisontwikkeling is kostbaar. Tevens is er is enige omvang in dataverzameling nodig om uitspraken te kunnen doen over de werking en resultaten van het jongerenwerk. Inbedding in het werkveld is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat de professionalisering enerzijds aansluit bij de behoeften van het werkveld en anderzijds feeling houdt met de snelle ontwikkelingen en eigen dynamiek van het werkveld. Betrokkenheid van het onderwijs is noodzakelijk om met de opleidingen aansluiting te houden bij de ontwikkelingen in het werkveld en ervoor te zorgen dat toekomstige professionals ook op de hoogte zijn van de nieuwste inzichten.

Nadeel van de partnership approach is de wederzijdse afhankelijkheid waarbij kwetsbaarheden van individuele partners gevolgen hebben voor het geheel. Voorbeelden daarvan zijn ruzie tussen concurrerende jongerenwerkorganisaties en personen, het wegvallen van partners in Youth Spot en deelnemers aan projecten als gevolg van het verliezen van opdrachten of financiering. Een tweede nadeel van de partnership approach is dat samenwerken met veel en diverse partners tijdsintensief is. Als gevolg van de discontinuïteit zijn er bovendien veel wisselingen waardoor het opbouwen van werkrelaties extra aandacht vraagt. Opmerkelijk is dat de nadelen van de partnership approach voor een groot deel samenvallen met het gegeven dat het jongerenwerk in de gemeente Amsterdam is aanbesteed.

Centraal in het werken aan de professionalisering door Youth Spot staat kennisontwikkeling, waarbij Youth Spot bovendien tracht om de slag te maken naar wetenschappelijke kennisontwikkeling. De noodzaak van investeren in kennisontwikkeling is helder. Een gebrek

aan kennis is al jaren bekend als een belangrijk knelpunt in de professionalisering van het jongerenwerk. Het aangehaalde Dialoogproject homoseksualiteit en jongerenwerk onderschrijft dat. Een gebrek aan kennis en methodieken (tools) was samen met de beroepshouding en management oorzaak van het negeren van homovijandigheid onder jongeren.

Om wetenschappelijke kennisontwikkeling mogelijk te maken zet Youth Spot in op een drietal strategieën. De diversiteit aan strategieën doet vermoeden dat het mogelijk is om de spagaat tussen wetenschap en praktijk te overstijgen. Dit wordt bevestigd door de aangehaalde literatuur in de paragraaf *Bruggen tussen praktijk en wetenschap* die er op wijzen dat er meerdere mogelijkheden zijn om te werken aan wetenschappelijke kennisontwikkeling in de sociaal agogische beroepspraktijk. Ook zijn er geen aanwijzingen dat de beoogde academische kennisontwikkeling een belemmering vormt voor zowel de professionalisering als de relevantie van de ontwikkelde kennis voor de jongerenwerkpraktijk. Het is te vroeg om te kunnen beoordelen of Youth Spot er werkelijk in slaagt de kwaliteitsimpuls in kennisontwikkeling te realiseren. Daarvoor is het nodig dat de resultaten van de wetenschappelijk opgezette onderzoeksprojecten bekend zijn.

Tegelijkertijd wordt zichtbaar dat de inzet op kennisontwikkeling alleen niet genoeg is om bij te dragen aan de professionalisering van het jongerenwerk. Zowel uit de zelfevaluatie van drie jaar Youth Spot als uit de ervaringen met het Dialoogproject homoseksualiteit en jongerenwerk blijkt dat de nieuw ontwikkelde inzichten maar beperkt worden toegepast in het werkveld en het onderwijs. Om met kennisontwikkeling werkelijk een bijdrage te leveren aan de professionalisering is het nodig dat het werkveld de nieuwe inzichten toepast in haar dagelijkse functioneren en opleidingen de ontwikkelde kennis opneemt in haar curriculum zodat ook toekomstige jongerenwerkers over de juiste bagage beschikken. Dit is geen nieuw inzicht, sinds de millenniumwisseling groeit de aandacht voor implementatievraagstukken in zorg en welzijn, waarbij gesteld wordt dat beroepskrachten kennis moeten nemen van de nieuwe inzichten (verspreiding), bereid moeten zijn om ermee te gaan werken (adoptie) en er daadwerkelijk mee aan de slag gaan (invoering) (Fleuren *et al.*, 2004 in Boendermaker, 2011). Wat wel nieuw is, is dat zichtbaar wordt dat de partnership approach er niet automatisch toe leidt dat ontwikkelde kennis een weg vindt richting werkveld en opleidingen.

Wat leren de ervaringen van Youth Spot over de mogelijkheden om te werken aan de professionalisering van het (groot)stedelijke jongerenwerk op zodanige wijze dat het enerzijds handreikingen biedt voor haar specifieke uitvoeringspraktijk en anderzijds een antwoord vormt op de hedendaagse eisen van EBP? Het eerste wat zichtbaar wordt is dat de weerstand tegen academische kennisontwikkeling niet terecht lijkt. Er zijn voldoende mogelijkheden zijn om wetenschap en praktijkkennis te combineren en wetenschappelijk onderzoek te doen in (samenwerking met) een dynamische en flexibele context als de

JONGERENWERK ALS WERKPLAATS VOOR PROFESSIONALISERING

jongerenwerkpraktijk. Tegelijkertijd wordt bevestigd dat er in de professionalisering van het jongerenwerk een spanningsveld bestaat tussen investeren in kennisontwikkeling en investeren in praktijkontwikkeling. Voor praktijkontwikkeling is investeren in kennisontwikkeling noodzakelijk. Tegelijkertijd leidt kennisontwikkeling niet automatisch tot praktijkontwikkeling, daarvoor is een separate investering in praktijkontwikkeling nodig. Het werken conform de partnership approach is vruchtbaar voor het vormen van een brug tussen wetenschap en praktijk maar vormt onvoldoende antwoord op de tevens noodzakelijke praktijkontwikkeling.

NOTEN

- 1 Tenzij anders vermeld is deze paragraaf gebaseerd op de zelfevaluatie van Youth Spot. Metz (2010). Youth Spot 2008–2010. Evaluatie. Amsterdam: Youth Spot.
- 2 Gemeente Amsterdam (2007). Systeem in beeld: werken met verwondering.
- 3 CCTB (2006). Onderzoek en praktijkcentrum Youth Spot. Bedrijfsplan 2008–2010.

LITERATUUR

- Abdallah, S. E., Boer, N. de, Sinke, E., Sonneveld, J., & Spierts, M. (2010). *Goed jongerenwerk vergt goed gesprek* [Good youth work demands good conversation]. Amsterdam: DMO gemeente Amsterdam i.s.m. Youth Spot.
- Berselaar, V. van den (2004). *De casus als basis. Theorie en methode bij het leren van casuïstiek* [Case study as foundation. Theory and practice]. Soest: Nelissen.
- Boendermaker, L. (2011). *Implementeren is reflecteren. Evidence based werken en de implementatie van interventies in de jeugdzorg* [Implementation is reflection. Evidence based practice and implementation of youth care interventions]. Openbare les. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam.
- Boer, N. de, Sonneveld, J., Abdallah, S., Heshmat Manesh, S., & Bos, A. (2009). *Jongerenwerk en homoseksualiteit. Methodiebeschrijving van het dialoogproject* [Youth work and homosexuality. Description of a dialogue-intervention]. Amsterdam: Youth Spot, Hogeschool van Amsterdam.
- Buijs, L. (2008). *Als zij maar van me afblijven. Een onderzoek naar anti-homoseksueel geweld in Amsterdam* [As long as they don't touch me. Research on anti-gay violence in Amsterdam]. Afstudeerscriptie. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.
- Carr-Saunders, A. M., & Wilson, P. M. (1933). *The professions*. London: Oxford University Press.
- Dam, C. van, & N. Zwikker (2008). *Jongerenwerker* [Youth worker]. Utrecht: Movisie.

- Fabri, W. (Ed.). (2006). *Jongerenwerk. Stand van zaken en perspectief* [Youth work. Situation and perspective]. Amsterdam/Utrecht, SWP/NJi.
- Fabri, W. (2007). *Hoe houden jongerenwerkers hun vak bij. Onderzoek naar de professionalisering van jongerenwerkers* [How youth workers work on their professional skills. Research of the professionalization of youth work]. Utrecht: NJi.
- Fabri, W. (2009). Jongerenwerker moet voldoen aan steeds hogere eisen. Professionalisering van het jongerenwerk [The growing of professional demands. Research of the professionalization of youth work]. *JeugdenCo Kennis*, 1, 17–26.
- Freidson, E. (2001). *Professionalism. The third logic. On the practice of knowledge*. Chicago: University of Chicago Press.
- Gilovich, T. (1993). *How we know what isn't so?* New York: The Free Press.
- Ginkel, F. van, Veenbaas, R., & Noorda, J. (2006). *Jongerenwerk. Stand van zaken en perspectief* (W. Fabri, Ed.) [Youth work. Situation and perspective]. Amsterdam/Utrecht, SWP/NJi.
- Griensven, R. van, & K. Smeets (2003). *Jeugd en jongerenwerk in Nederland, huidige stand van zaken vanuit gemeentelijk perspectief* [Youth and youth work in the Netherlands from governmental perspective]. Den Haag: VNG.
- Houten, D. van (2008). Professionalisering: een verkenning [Professionalization. An exploration]. In G. Jacobs et al. (Eds.), *Goed werk. Verkenningen van normatieve professionalisering* (pp.16–35). Amsterdam: Humanistic University Press.
- Kwakman, K. (2003). Professional learning throughout the career. *International Journal of Human Resources Development and Management*, 3, 180–190.
- LOJIK (2003). Terugblik 2003 en concept werkprogramma 2004 [Annual report and work plan 2004]. Utrecht: Auteur.
- LOJIK (2004). Terugblik 2004 en concept werkprogramma 2005 [Annual report and work plan 2005]. Utrecht: Auteur.
- Marsh, P. (2007). *Developing an enquiring social practice. Practitioners, researchers and users as scientific partners*. Houten: Bohn Stafleu & Loghum.
- Marsh, P., & Fisher, M. (2005). *Developing evidence for social work and social care practice*. London: Social care institute for excellence.
- Metz, J. W. (2011a). *Kleine stappen, grote overwinningen. Jongerenwerk, historisch beroep met perspectief* [Youth work, historic profession with future]. Amsterdam: SWP.
- Metz, J. W. (2011b). *Welzijn in de 21ste eeuw. Van sociale vernieuwing naar Welzijn Nieuwe Stijl* [Welfare work in the 21st century]. Amsterdam: SWP.
- Metz, J. W. (te verschijnen). Youth work makes work of professionalization. In R. Gilchrist, T. Jeffs & J. Spence, *Essays in the History of Community and Youth Work*. Leicester: Youth Work Press.

JONGERENWERK ALS WERKPLAATS VOOR PROFESSIONALISERING

- Noorda, J., Schijndel, M. van, & Spies, H. (2002). Jongerenwerk: Hobbyisme of professie [Youth work: profession or hobby?]. In R. P. Hortulanus & J. E. M. Machielse, *Ontmoeting, ontspanning en ontplooiing, Het Sociaal Debat deel 8*. Utrecht: Elsevier.
- Polanyi, M. (1966). *The tacit dimension*. New York: Double Day and Company.
- Rensen, P., Kooij, A. van der, Booiijk, M., Zwet, R. van der, & Verduin, M. (2009). *Passend bewijs voor effectiviteit in de sociale sector. Discussiestuk* [The relevance of Evidence Based Practice for social work. Discussion]. Utrecht: Movisie. Retrieved from http://www.movisie.nl/onderwerpen/effectieve_interventies/Discussiestuk_Passend_bewijs_voor_effectiviteit_in_de_sociale_sector.pdf.
- Schön, D. (1983). *The reflective practitioner. How professionals think in action*. Aldershot: Ashgate.
- Spierings, F., & Steketee, M. (2004). Jongerenwerk op het spoor van nieuwe groepen [Youth work traces new target groups]. *Tijdschrift voor Sociale Interventie*, 13(1), 31–44.
- Spierts, M. (2005). Een 'derde weg' voor sociaal-culturele professies [A third way for socialcultural work]. *Sociale Interventie*, 14(1), 13–21.
- Steyaert, J., Biggelaar, T. v. d., & Peels, J. (2010). *De bijziendheid van evidence based practice. Beroepsinnovatie in de sociale sector* [Short-sightedness of Evidence Based Practice in Social Work]. Amsterdam: SWP.
- Wenger, E. (1998). *Communities of Practice: Learning, Meaning, and Identity*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Yperen, T. v., & Veerman, J. W. (2008). *Zicht op effectiviteit. handboek voor praktijkgestuurd effectonderzoek in de jeugdzorg* [Handbook of evidence based research in youth care]. Delft: Eburon.